

«MottakerNavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Vår ref.
2025/815 - 1121/2026

Deres ref.
«Ref»

Saksbehandler
Ann Jorunn Sandstå

Dato
20.02.2026

Nasjonal evaluering av følgetjenesten for gravide med fokus på kvalitet, nytteeffekt og ressursbruk

Vi viser til oppdraget som ble gitt i Oppdragsdokumentet for 2024;

«De regionale helseforetakene skal følge opp anbefalingene fra Helsedirektoratets rapport «Konsekvensene av en anbefaling om følgetjeneste ved over en times reisevei». De regionale helseforetakene skal:

- Gjennomføre en nasjonal evaluering av følgetjenesten for gravide, der kvalitet, nytteeffekt og ressursbruk evalueres. Helse Midt-Norge RHF leder arbeidet.
- I samarbeid med helseforetak og kommuner gjennomgå og vurdere de konkrete forbedringstiltakene som er foreslått i Helsedirektoratets rapport, og sette i verk tiltak for å forbedre følgetjenesten for gravide.»

Helsedirektoratets rapport fra 2024

Bakgrunnen for oppdraget er Helsedirektoratets rapport "Konsekvensene av en anbefaling om følgetjeneste ved over en times reisevei" fra mars 2024. Helsedirektoratet estimerte en samlet årlig kostnad knyttet til det nåværende tilbudet om følgetjeneste på 82 millioner kroner ved en tidsgrense på 90 minutter reisevei. Kostnadene var summen av den døgnkontinuerlige vaktberedskapen, prehospitale tjenester og det man kjenner til av alternative tjenester. I arbeidet med rapporten fant Helsedirektoratet at døgnkontinuerlig beredskap krevde mellom 51-83 jordmorsårsverk.

Helsedirektoratet vurderte at en endring av grensen for reisevei til 60 minutter ville øke behovet for personell med opp mot 50 årsverk og at de forventede totale kostnadene ville øke med 60 millioner fra dagens tilbud, til totalt 143 millioner kroner.

Helsedirektoratet ga tre anbefalinger:

Postadresse:
Helse Midt-Norge RHF
Postboks 464
7501 Stjørdal

Elektronisk adresse:
postmottak@helse-midt.no
www.helse-midt.no

Besøksadresse:
Wessels veg 75
7502 Stjørdal

Generell informasjon:
Sentralbord: 74 83 99 00
Org nr. 983 658 776

- Helsedirektoratet anbefaler at dagens tilbud evalueres.
- Helsedirektoratet anbefaler at nåværende grense med 90 minutter opprettholdes.
- Helsedirektoratet anbefaler at forbedringstiltakene som er beskrevet i denne rapporten vurderes å gis som oppdrag til helseforetakene for å bedre kvaliteten i dagens tilbud.

Evalueringsrapporten

De regionale helseforetakene har med dette som utgangspunkt utarbeidet evalueringsrapporten: «Nasjonal evaluering av dagens følgetjeneste for gravide med fokus på kvalitet, nytteeffekt og ressursbruk». Rapporten er basert på resultater fra en spørreundersøkelse av kvinners og helsepersonells erfaringer. Hovedfunn i rapporten er kort oppsummert at:

- følgetjenesten i stor grad oppleves som en trygg og tilgjengelig ordning for gravide med lang reisevei til fødested
- kvinnene uttrykker høy grad av tilfredshet, særlig knyttet til opplevd trygghet og tilgjengelighet
- flertallet av respondentene vurderer tjenesten som velegnet for å ivareta medisinsk forsvarlig behandling av fødende med lang reisevei, og tjenesten anses som et viktig tiltak for å sikre et likeverdig og forsvarlig fødetilbud
- følgetjenesten vurderes å være godt organisert og har tilstrekkelig kapasitet der den er etablert
- tilgang på helsepersonell kan utfordre tjenestens bærekraft
- det er enkelte utfordringer knyttet til organisering og finansiering, noe som varierer mellom helseforetakene og at inngåelse av samarbeidsavtaler mellom aktører fremstår som et avgjørende moment
- det mangler gyldige samhandlingsavtaler om følgetjeneste mellom enkelte helseforetak og kommuner
- kompetanseheving og akuttmedisinsk trening kan bedres
- informasjonen til kvinner om tjenesten kan bedres
- alternative løsninger som hotellopphold, vurderes som hensiktsmessige supplementer eller alternativer til følgetjenesten

Samlet sett fremstår følgetjenesten som et viktig tiltak for å sikre et likeverdig og forsvarlig fødetilbud.

Vurderinger

Fødselsomsorgen i Norge holder svært høy medisinsk standard, og Norge er blant landene i verden med lavest dødelighet for mor og barn. Følgetjenesten skaper trygghet, og denne effekten er sannsynligvis større ved økende reisevei til sykehus/fødeavdeling.

I lys av mangel på jordmødre og prioriteringskriterier for spesialisthelsetjenesten: Nytte, ressursbruk og alvorlighet, tilrår også de regionale helseforetakene at grensen for 90 minutters reisevei opprettholdes for denne ordningen. Kvinner med stor risiko for

komplikasjoner bør heller oppholde seg nærmere sykehus, slik praksis er i dag for risikosvangerskap. Innen rammen av samhandlingsprosjekter og prosjekt X vil det arbeides med en mer sømløs fødselsomsorg. Det vil gjennom slike prosjekter prøves ut nye måter å organisere fødselsomsorgen på, bl.a. med delte stillinger, og det vil være viktig å høste erfaringer fra disse utprøvingsprosjektene.

Anbefalinger og oppfølging

Evalueringsrapporten vil bli lagt til grunn for oppfølgingen av helseforetakene, med vekt på følgende tiltak.

- Sørge for at det eksisterer gyldige samhandlingsavtaler om følgetjeneste mellom enkelte helseforetak og kommuner
- Bidra med kompetanseheving og akuttmedisinsk trening for jordmødre i følgetjenesten
- Bedre informasjonen til kvinner om tjenesten

Utvikle et registreringsskjema for følgetjenesten slik at opplysninger blir registrert på en standardisert måte, og at det vil være lettere å overvåke bruken av tjenesten og evaluere denne.

Med vennlig hilsen

Jan Frich
Administrerende direktør

Trude Basso
Direktør for medisin og helsefag

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:
Terje Rootwelt-Revheim
Marit Lind
Inger Cathrine Bryne

Vedlegg

- 1 2026 Rapport fra interregional evaluering av følgetjenesten
- 2 Vedlegg 1 Kunnskapsgrunnlag om kvalitet og nytteeffekt om følgetjenesteordningen
Menon

Mottakere

Helse og omsorgsdepartementet

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Postboks 8011 Dep

0030

OSLO